Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 22ας Μαΐου 2014*

«Οδηγίες 92/40/ΕΟΚ και 2005/94/ΕΚ — Αποφάσεις 2006/105/ΕΚ και 2006/115/ΕΚ — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Άρθρα 16, 17 και 47 — Μέτρα για την καταπολέμηση της γρίπης των πτηνών — Αποκατάσταση των ζημιών»

Στην υπόθεση C-56/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Szegedi ítélőtábla (Ουγγαρία) με απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Φεβρουαρίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

**Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt**

κατά

**Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal,**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Borg Barthet, πρόεδρο τμήματος, E. Levits (εισηγητή) και M. Berger, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, εκπροσωπούμενη από την I. Olasz και τον J. Kerényi,

— η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Z. Fehér και την K. Szíjjártó,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους V. Bottka, H. Krämer και B. Burggraaf,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

## Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των οδηγιών 92/40/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 1992, για τη θέσπιση κοινοτικών μέτρων για την καταπολέμηση της γρίπης των ορνίθων (ΕΕ L 167, σ. 1), και 2005/94/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με κοινοτικά μέτρα για την καταπολέμηση της γρίπης των πτηνών και την κατάργηση της οδηγίας 92/40/ΕΟΚ (ΕΕ L 10, σ. 16), των αποφάσεων 2006/105/ΕΚ της Επιτροπής, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη λήψη ορισμένων προσωρινών μέτρων προστασίας λόγω της υποψίας κρουσμάτων υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών σε άγρια πτηνά στην Ουγγαρία (ΕΕ L 46, σ. 59), και 2006/115/ΕΚ της Επιτροπής, της 17ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη λήψη ορισμένων προσωρινών μέτρων προστασίας λόγω της υποψίας ή της επιβεβαίωσης κρουσμάτων υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών σε άγρια πτηνά στην Κοινότητα και για την κατάργηση των αποφάσεων 2006/86/ΕΚ, 2006/90/ΕΚ, 2006/91/ΕΚ, 2006/94/ΕΚ, 2006/104/ΕΚ και 2006/105/ΕΚ (ΕΕ L 48, σ. 28), καθώς και των άρθρων 16, 17 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt, γεωργικής επιχειρήσεως εκτροφής, και της Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal (διοικητικής υπηρεσίας του νομού του Bács-Kiskun), όσον αφορά την άρνηση της υπηρεσίας αυτής να παράσχει στην εκκαλούσα της κύριας δίκης, στο πλαίσιο της αποκαταστάσεως ζημίας προκληθείσας κατά την άσκηση διοικητικής αρμοδιότητας, αποζημίωση για το διαφυγόν κέρδος της εν λόγω εκκαλούσας.

### Το νομικό πλαίσιο

*Το δίκαιο της Ένωσης*

3 Το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/40 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθορίζει τα κοινοτικά μέτρα καταπολέμησης που πρέπει να εφαρμόζονται στην περίπτωση εμφάνισης κρουσμάτων της γρίπης των ορνίθων σε εγκαταστάσεις εκτροφής πουλερικών, με την επιφύλαξη των κοινοτικών διατάξεων που διέπουν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.»

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/94 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθορίζει:

α) ορισμένα προληπτικά μέτρα που αφορούν την επιτήρηση και την έγκαιρη ανίχνευση της γρίπης των πτηνών καθώς και την αύξηση του επιπέδου ενημέρωσης και προετοιμασίας των αρμόδιων αρχών και της γεωργικής κοινότητας όσον αφορά τους κινδύνους της εν λόγω νόσου,

β) τα ελάχιστα μέτρα καταπολέμησης που πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση εμφάνισης εστίας γρίπης των πτηνών στα πουλερικά ή σε άλλα πτηνά σε αιχμαλωσία και την έγκαιρη ανίχνευση της πιθανής εξάπλωσης των ιών της γρίπης των πτηνών στα θηλαστικά,

γ) λοιπά επικουρικά μέτρα για την αποφυγή της εξάπλωσης των ιών της γρίπης με προέλευση τα πτηνά σε άλλα είδη.»

5 Το άρθρο 67, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2005/94 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ έως την 1η Ιουλίου 2007 το αργότερο τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία. Κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.»

6 Το άρθρο 2 της αποφάσεως 2006/105, τιτλοφορούμενο «Καθορισμός ζωνών προστασίας και επαγρύπνησης», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Γύρω από την περιοχή στην οποία έχει επιβεβαιωθεί η εμφάνιση σε άγρια πτηνά υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών που οφείλεται στον υπότυπο Η5 του ιού της γρίπης Α και στην οποία είτε υφίσταται υποψία είτε έχει επιβεβαιωθεί ο τύπος νευραμινιδάσης Ν1, η Ουγγαρία καθορίζει:

α) ζώνη προστασίας ακτίνας τουλάχιστον τριών χιλιομέτρων και

β) ζώνη επαγρύπνησης ακτίνας τουλάχιστον 10 χιλιομέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ζώνης προστασίας.»

7 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και γ′, της αποφάσεως αυτής προβλέπει τα εξής:

«Η Ουγγαρία εξασφαλίζει ότι στη ζώνη προστασίας απαγορεύονται τα εξής:

α) η απομάκρυνση πουλερικών και άλλων πτηνών αιχμαλωσίας από την εκμετάλλευση στην οποία κρατούνται·

[...]

γ) η μεταφορά μέσα από τη ζώνη πουλερικών και άλλων πτηνών αιχμαλωσίας, με εξαίρεση τη διέλευση σε κύριες οδικές αρτηρίες ή σιδηροδρομικές γραμμές και τη μεταφορά προς σφαγείο για άμεση σφαγή·

[...]»

8 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της εν λόγω αποφάσεως:

«Κατά παρέκκλιση του άρθρου 3, παράγραφος 2, σημείο α′, η Ουγγαρία μπορεί να εγκρίνει τη μεταφορά νεαρών ορνίθων έτοιμων για ωοτοκία και ινδορνίθων προς πάχυνση προς εκμεταλλεύσεις υπό επίσημο έλεγχο που βρίσκονται είτε στη ζώνη προστασίας είτε στη ζώνη επαγρύπνησης.»

9 Το άρθρο 11 της αποφάσεως 2006/105 προβλέπει τα εξής:

«Η Ουγγαρία λαμβάνει αμέσως τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση, τα οποία και δημοσιεύει. Ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή σχετικά.»

10 Το άρθρο 2 της αποφάσεως 2006/115, τιτλοφορούμενο «Καθορισμός ζωνών προστασίας και επαγρύπνησης», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Γύρω από την περιοχή στην οποία έχει επιβεβαιωθεί η εμφάνιση σε άγρια πτηνά υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών που οφείλεται στον υπότυπο Η5 του ιού της γρίπης Α και στην οποία είτε υφίσταται υποψία είτε έχει επιβεβαιωθεί ο τύπος νευραμινιδάσης Ν1, το πληττόμενο κράτος μέλος καθορίζει:

α) ζώνη προστασίας ακτίνας τουλάχιστον τριών χιλιομέτρων και

β) ζώνη επαγρύπνησης ακτίνας τουλάχιστον 10 χιλιομέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ζώνης προστασίας.»

11 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως αυτής, το οποίο αφορά τα μέτρα εντός της εν λόγω ζώνης προστασίας:

«Το πληττόμενο κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι στη ζώνη προστασίας απαγορεύονται τα εξής:

α) η απομάκρυνση πουλερικών και άλλων πτηνών αιχμαλωσίας από την εκμετάλλευση στην οποία κρατούνται·

[...]

γ) η μεταφορά μέσα από τη ζώνη πουλερικών και άλλων πτηνών αιχμαλωσίας, με εξαίρεση τη διέλευση σε κύριες οδικές αρτηρίες ή σιδηροδρομικές γραμμές και τη μεταφορά προς σφαγείο για άμεση σφαγή·

[...]».

12 Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της εν λόγω αποφάσεως:

«Κατά παρέκκλιση του άρθρου 3, παράγραφος 2, σημείο α′, το πληττόμενο κράτος μέλος μπορεί να εγκρίνει τη μεταφορά νεαρών ορνίθων έτοιμων για ωοτοκία, ινδορνίθων προς πάχυνση και άλλων πουλερικών και εκτρεφόμενων πτερωτών θηραμάτων προς εκμεταλλεύσεις υπό επίσημο έλεγχο που βρίσκονται είτε στη ζώνη προστασίας είτε στη ζώνη επαγρύπνησης.»

13 Το άρθρο 11, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 2006/115 ορίζει τα εξής:

«Όλα τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν αμέσως τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.»

*Το ουγγρικό δίκαιο*

14 Ο νόμος CLXXVI του 2005, περί της υγείας των ζώων (állategészségügyről szóló 2005. évi CLXXVI. törvény), όπως ίσχυε κατά την ημερομηνία των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, περιέχει διατάξεις αφορώσες τα επιδημιολογικά μέτρα.

15 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, του νόμου αυτού:

«Προκειμένου να προληφθεί, να διαπιστωθεί ή να αποφευχθεί η εξάπλωση των ασθενειών των ζώων για τις οποίες απαιτείται γνωστοποίηση και να μειωθούν ή να αποκατασταθούν οι ζημίες, οι αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές μπορούν να λάβουν, αναλόγως της φύσεως και της εξαπλώσεως της ασθενείας, τα ακόλουθα επιδημιολογικά μέτρα στις περιπτώσεις που προβλέπει η ειδική νομοθεσία:

[...]

f) δημιουργία ζώνης προστασίας (ζώνης επαγρυπνήσεως),

[...]

q) επιβολή υποχρεώσεως συνεργασίας στους οικονομικούς φορείς (π.χ. σφαγεία, εργοστάσια μεταποιήσεως υποπροϊόντων ζωικής προελεύσεως) με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή των επιδημιολογικών μέτρων, στον βαθμό και για όσο χρονικό διάστημα τούτο είναι αναγκαίο προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος και έναντι αποζημιώσεως που καταβάλλεται εν συνεχεία αναλόγως του βαθμού συνεργασίας.»

16 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«Επίσης, μπορούν να ληφθούν ταυτοχρόνως διάφορα επιδημιολογικά μέτρα. Η απόφαση που διατάσσει τη λήψη των μέτρων αυτών πρέπει να εκτελείται πάραυτα, οι δε τυχόν προσφυγές κατ' αυτής δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα.»

17 Εξάλλου, το άρθρο 10 του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής:

«1. Στην περίπτωση λήψεως των επιδημιολογικών μέτρων που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχεία i έως q, και υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπει η παράγραφος 4, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν από το κράτος αποζημίωση:

[...]

c) οι οικονομικοί φορείς τους οποίους παραθέτει το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο q.

[...]

3. Το ύψος της αποζημιώσεως υπολογίζεται βάσει της αγοραίας αξίας των ζώων, των υλικών, των εργαλείων και των αντικειμένων, στις δε περιπτώσεις που ορίζει το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχεία p ή q, υπολογίζεται λαμβανομένων υπόψη των ζημιών (χωρίς να περιλαμβάνεται το διαφυγόν κέρδος) που προκάλεσε η επίταξη ή η συνεργασία. Ειδικός νόμος θα ρυθμίσει τις λεπτομέρειες της αποτιμήσεως των ζημιών και της καταβολής της αποζημιώσεως. Ο τρόπος καταβολής της αποζημιώσεως καθορίζεται στην απόφαση που διατάσσει τη λήψη των μέτρων.

[...]»

18 Κατά το άρθρο 14 της αποφάσεως 44 του Υπουργείου Γεωργίας και Αγροτικής Αναπτύξεως, της 17ης Μαΐου 2002, περί της προστασίας από τη γρίπη και την ψευδοπανώλη των πτηνών, όπως ίσχυε κατά την ημερομηνία των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης:

«1. Στην περίπτωση που ο αρχικτηνίατρος της περιφέρειας διαπιστώσει, σε εκμετάλλευση ή άλλη μονάδα παραγωγής, κρούσματα γρίπης ή ψευδοπανώλης των πτηνών, η κτηνιατρική αρχή διατάσσει τη δημιουργία ζώνης προστασίας πέριξ της πληγείσας εκμεταλλεύσεως ή μονάδας παραγωγής με ελάχιστη ακτίνα τρία χιλιόμετρα. Κατά τον καθορισμό της ζώνης προστασίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα αγροκτήματα πουλερικών, η θέση των σφαγείων και τα φυσικά γεωγραφικά όρια, καθώς και οι δυνατότητες επαγρυπνήσεως.

[…]»

19 Το άρθρο 339, παράγραφος 1, του αστικού κώδικα που θεσπίσθηκε με τον νόμο IV του 1959 (Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. Törvény), περί της αποκαταστάσεως των ζημιών, προβλέπει τα εξής:

«Ο παρά τον νόμο ζημιώσας άλλον υποχρεούται σε αποζημίωση. Δεν ευθύνεται όποιος ζημιώσει άλλον, εάν αποδειχθεί ότι ενήργησε κατά τρόπο που είναι κατά κανόνα αναμενόμενος υπό τις δεδομένες περιστάσεις.»

20 Το άρθρο 349, παράγραφος 1, του κώδικα αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«Ευθύνη για ζημία που προκλήθηκε στο πλαίσιο της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας στοιχειοθετείται μόνον εάν η ζημία δεν ήταν δυνατό να αποτραπεί διά της ασκήσεως τακτικών ένδικων βοηθημάτων ή εάν ο ζημιωθείς άσκησε τακτικά ένδικα βοηθήματα πρόσφορα για την αποτροπή της ζημίας.»

**Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα**

21 Η εκκαλούσα της κύριας δίκης, γεωργική επιχείρηση εκτροφής ασχολούμενη κυρίως με την πάχυνση γαλοπουλών, συνήψε με αγροτικό συνεταιρισμό σύμβαση μισθώσεως ορισμένου χρόνου, από τις 6 Φεβρουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006, αφορώσα ένα εκτροφείο γαλοπουλών κείμενο στην περιφέρεια της Nagybaracska (Ουγγαρία). Η εκκαλούσα της κύριας δίκης σκόπευε να χρησιμοποιήσει το εκτροφείο που μίσθωσε για την πάχυνση δύο παρτίδων ήδη εκτραφεισών γαλοπουλών.

22 Στις 10 Φεβρουαρίου 2006 ένας βουβόκυκνος βρέθηκε νεκρός κατόπιν προσβολής του από τον ιό H5N1, στην περιφέρεια της Nagybaracska, περίπου 50 μέτρα από το μισθωθέν εκτροφείο.

23 Συναφώς και προκειμένου να ληφθούν μέτρα για την καταπολέμηση της υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 15 και στις 17 Φεβρουαρίου 2004 αντιστοίχως, τις αποφάσεις 2006/105 και 2006/115.

24 Με τις διοικητικές αποφάσεις 945-0/BACSK/2006 και 945-1/BACSK/2006, της 15ης και της 21ης Φεβρουαρίου 2006 αντιστοίχως, και σύμφωνα με το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο, η εφεσίβλητη της κύριας δίκης διέταξε τη δημιουργία ζώνης προστασίας εκτεινόμενης επίσης στη διοικητική περιφέρεια της Csátalja και της Nagybaracska και έλαβε άλλα μέτρα όπως, ιδίως, την απαγόρευση της διαμετακομίσεως πουλερικών μέσω της ζώνης αυτής προστασίας. Η ζώνη αυτή καταργήθηκε στις 21 Απριλίου 2006.

25 Στις 23 Φεβρουαρίου 2006, με μη δεκτική προσφυγής διοικητική γνωμοδότηση 1011-5/BACSK/2006, η εφεσίβλητη της κύριας δίκης απέρριψε την αίτηση που υπέβαλε η εκκαλούσα της κύριας δίκης προκειμένου να της χορηγηθεί η άδεια να στεγάσει γαλοπούλες στο κείμενο στη Nagybaracska εκτροφείο, λόγω περιορισμών που ίσχυαν εντός της δημιουργηθείσας ζώνης προστασίας, καθώς και με την αιτιολογία ότι η εκκαλούσα και οι εταίροι της κατείχαν πλείονες χώρους στους οποίους ήταν δυνατόν, κατά την άποψή της, να στεγασθούν γαλοπούλες, στο μέτρο της χωρητικότητας εκάστου.

26 Στις 16 Μαρτίου 2006 η εκκαλούσα της κύριας δίκης υπέβαλε ενώπιον της εφεσίβλητης της κύριας δίκης αίτηση για την αποκατάσταση του συνόλου της ζημίας την οποία είχε υποστεί λόγω της δημιουργίας της ζώνης προστασίας και της απορρίψεως του αιτήματός της περί στεγάσεως των εν λόγω γαλοπουλών εντός της ζώνης αυτής προστασίας.

27 Κατόπιν της εκδόσεως διοικητικών αποφάσεων, οι οποίες υποβλήθηκαν σε δικαστικό έλεγχο, αποφασίστηκε να χορηγηθεί στην εκκαλούσα το συνολικό ποσό των 3 509 879 ουγγρικών φιορινιών (HUF) (περίπου 12 000 ευρώ) ως αποζημίωση, η αίτησή της απορρίφθηκε όμως για το ποσό που αντιστοιχούσε στο διαφυγόν κέρδος.

28 Κατόπιν τούτου, η εκκαλούσα της κύριας δίκης άσκησε αγωγή κατά της Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, υποστηρίζοντας ότι η εφεσίβλητη της κύριας δίκης δεν μπορούσε να απαγορεύσει την παράδοση γαλοπουλών στον μισθωθέντα χώρο, οπότε η εν λόγω εφεσίβλητη όφειλε να χορηγήσει αποζημίωση η οποία να περιλαμβάνει το διαφυγόν κέρδος το οποίο δεν αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας αποζημιώσεως.

29 Στις 13 Μαΐου 2012 το Kecskeméti törvényszék (δικαστήριο του νομού του Kecskemét) απέρριψε την αγωγή της εκκαλούσας με το σκεπτικό ότι οι αποφάσεις τις οποίες έλαβε η εφεσίβλητη της κύριας δίκης στο πλαίσιο της εξουσίας της εκτιμήσεως δεν ήταν παράνομες και, εν πάση περιπτώσει, ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως ευθύνης για ζημία προκληθείσα στο πλαίσιο της ασκήσεως διοικητικής αρμοδιότητας. Η εκκαλούσα της κύριας δίκης άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Szegedi ítélőtábla (περιφερειακού δικαστηρίου του Szeged).

30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Szegedi ítélőtábla αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1) Συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης —και δη προς τις οδηγίες [92/40 και 2005/94] και προς την απόφαση 2006/105[…]— η απόφαση που εξέδωσαν οι ουγγρικές διοικητικές αρχές στο πλαίσιο των προσωρινών μέτρων προστασίας από την υψηλής παθογονικότητας γρίπη των πτηνών, με την οποία διατάχθηκε η δημιουργία ζώνης προστασίας εντός της οποίας απαγορευόταν, μεταξύ άλλων, η μεταφορά πουλερικών;

   Συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης —και δη προς τις οδηγίες [92/40 και 2005/94] και προς την απόφαση 2006/115[…]— η απόφαση που εξέδωσαν οι ουγγρικές διοικητικές αρχές στο πλαίσιο των προσωρινών μέτρων προστασίας από την υψηλής παθογονικότητας γρίπη των πτηνών, με την οποία τροποποιήθηκαν εν μέρει οι ρυθμίσεις σχετικά με τη ζώνη προστασίας και απαγορεύθηκε εντός αυτής, μεταξύ άλλων, η διαμετακόμιση πουλερικών, καθώς και το μέτρο που έλαβαν οι αρχές αυτές σε σχέση με την εκκαλούσα υπό τη μορφή γνωμοδοτήσεως (αποφάσεως μη υποκείμενης σε προσφυγή), με την οποία της απαγορεύθηκε η παράδοση (στέγαση) γαλοπουλών σε χώρο κείμενο, εντός της ζώνης προστασίας, πλησίον ακριβώς στην εστία της ανιχνευθείσας μολυσματικής ασθένειας;

2) Αποτελούσε έναν από τους σκοπούς των οδηγιών [92/40 και 2005/94], ως πηγών του δικαίου της Ένωσης, η θέσπιση ρυθμίσεως από την Ένωση προκειμένου να αποκατασταθούν οι ενδεχόμενες ζημίες που υπέστησαν οι ιδιώτες συνεπεία των προσωρινών μέτρων προστασίας από την υψηλής παθογονικότητας γρίπη των πτηνών εντός της Ένωσης; Παρέχει η νομική βάση του δικαίου της Ένωσης που παρατίθεται στις οδηγίες [92/40 και 2005/94] και στις αποφάσεις [2006/105 και 2006/115] προσήκουσα αρμοδιότητα για τη θέσπιση ρυθμίσεως από την Ένωση προκειμένου να αποκαταστήσει τις ενδεχόμενες ζημίες που υπέστησαν οι ιδιώτες συνεπεία των προσωρινών μέτρων προστασίας από την υψηλής παθογονικότητας γρίπη των πτηνών;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα: είναι νόμιμος και συμβιβάζεται προς το δίκαιο της Ένωσης ο περιορισμός του δικαιώματος αποζημιώσεως ο οποίος απορρέει από τα προσωρινά εθνικά μέτρα τα οποία ελήφθησαν κατ' εφαρμογήν των προπαρατεθέντων νομοθετημάτων; Μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά αναγκαίο και σύμφωνο προς την αρχή της αναλογικότητας περιορισμό του δικαιώματος αποκαταστάσεως των ζημιών των ιδιωτών εθνική ρύθμιση η οποία περιορίζει την έκταση των ζημιών τις οποίες υποχρεούται να αποκαταστήσει το κράτος στις πράγματι προκληθείσες ζημιές και δαπάνες και αποκλείει τη δυνατότητα αποζημιώσεως για το διαφυγόν κέρδος;

4) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα: μπορεί η εκκαλούσα να στηρίξει το δικαίωμά της αποζημιώσεως για το διαφυγόν κέρδος απευθείας σε παράβαση των διατάξεων του Χάρτη […] (του άρθρου 16 που αφορά την επιχειρηματική ελευθερία, του άρθρου 17 που αφορά το δικαίωμα ιδιοκτησίας και του άρθρου 47 που αφορά το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου) εάν τα προσωρινά μέτρα που έλαβε το κράτος μέλος προκειμένου να συμμορφωθεί προς το δίκαιο της Ένωσης, στο πλαίσιο της προστασίας από την υψηλής παθογονικότητας γρίπη των πτηνών, της προκάλεσαν ζημίες, πλην όμως, σε σχέση με την αποκατάσταση των προκληθεισών ζημιών, η εθνική ρύθμιση περιορίζει το δικαίωμα αποζημιώσεως, αποκλείοντας τη δυνατότητα διεκδικήσεως αποζημιώσεως για το διαφυγόν κέρδος;

5) Εάν μπορεί να προβληθεί δικαίωμα αποζημιώσεως για το σύνολο των ζημιών επί τη βάσει κάποιου νομικού ερείσματος του δικαίου της Ένωσης, μπορεί το δικαίωμα αυτό να προβληθεί αποκλειστικά έναντι του κράτους ή, στο πλαίσιο διασταλτικής ερμηνείας της εννοίας του κράτους, μπορεί το δικαίωμα αυτό να προβληθεί και έναντι δημόσιας διοικητικής αρχής στο πλαίσιο διαδικασίας για την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας; Εάν το

δικαίωμα αυτό μπορεί να προβληθεί και έναντι των διοικητικών οργάνων, μπορεί το εθνικό δίκαιο περί ευθύνης προς αποζημίωση να απαιτεί να πληρούνται επιπλέον προϋποθέσεις για τη θεμελίωση δικαιώματος αποζημιώσεως;

6) Εάν το δίκαιο της Ένωσης δεν αναγνωρίζει στην εκκαλούσα τη δυνατότητα να διεκδικήσει απευθείας, βάσει του δικαίου της Ένωσης, την πλήρη αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη, επιβάλλει η απαίτηση της ισοδυναμίας των διαδικασιών την εφαρμογή των ιδίων κανόνων δικαίου κατά τον έλεγχο αξιώσεων που πρέπει να εκτιμηθούν βάσει του δικαίου της Ένωσης και κατά τον έλεγχο παρεμφερών αξιώσεων που πρέπει να εκτιμηθούν βάσει του ουγγρικού δικαίου;

7) Σε περίπτωση συνδρομής περιστάσεων παρεμφερών προς αυτές της υποθέσεως της κυρίας δίκης —δεδομένου ότι τα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη για την προστασία από την υψηλής παθογονικότητας γρίπη των πτηνών στην Ένωση επηρεάζουν κατ' ανάγκην τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς— είναι δυνατό, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας που αφορά τα μέτρα για την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, να απευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να της ζητήσουν να διατυπώσει τη γνώμη της ως amicus curiae, ιδίως στις περιπτώσεις στις οποίες πληροφορούνται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά του οικείου κράτους μέλους, αφορώσα νομικά ζητήματα τα οποία είναι κρίσιμα για την εκδικαζόμενη υπόθεση;

8) Εάν υφίσταται η δυνατότητα να απευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητώντας τη γνώμη της ως amicus curiae ή, απλώς, για να λάβουν κάποια πληροφορία, υποχρεούται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατυπώσει τη γνώμη της ως amicus curiae ή να παράσχει την αιτούμενη πληροφορία σχετικά με τα στοιχεία, τα έγγραφα ή τις δηλώσεις που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, καθώς και σχετικά με την πρακτική που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον τομέα αυτόν, ιδίως εάν πρόκειται για στοιχεία που δεν είναι δημόσια και τα οποία ελήφθησαν προ της κινήσεως της διαδικασίας λόγω παραβάσεως κράτους μέλους ενώπιον του Δικαστηρίου; Μπορούν να χρησιμοποιηθούν δημοσίως τα στοιχεία αυτά στο πλαίσιο συγκεκριμένης διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους;»

## Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

*Προκριματικές παρατηρήσεις*

31 Υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με τα περιστατικά που παρατέθηκαν στην απόφαση περί παραπομπής, η επίμαχη στην κύρια δίκη εστία γρίπης των πτηνών διαπιστώθηκε σε ένα άγριο πτηνό. Εν προκειμένω, πρόκειται για έναν κύκνο που βρέθηκε νεκρός κατόπιν προσβολής του από τη γρίπη των πτηνών.

32 Όσον αφορά τις οδηγίες 92/40 και 2005/94, από το άρθρο 1 των οδηγιών αυτών προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής τους καλύπτει μόνον τη θέσπιση προληπτικών μέτρων και μέτρων καταπολεμήσεως, σε περίπτωση υπόνοιας ή πραγματικής εμφανίσεως, εντός μιας εκμεταλλεύσεως, εστίας γρίπης των πτηνών σε πουλερικά ή σε άλλα πτηνά σε αιχμαλωσία.

33 Κατά συνέπεια, οι εν λόγω οδηγίες δεν έχουν εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση, στο μέτρο που το πεδίο εφαρμογής τους δεν καλύπτει την περίπτωση εμφανίσεως εστίας γρίπης των πτηνών σε άγριο πτηνό, ο μεμονωμένος χαρακτήρας της οποίας επιβάλλει λιγότερο περιοριστικά μέτρα.

34 Συνεπώς, υπό το πρίσμα αυτών των παρατηρήσεων πρέπει να εξετασθούν τα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα.

*Επί του εβδόμου και του ογδόου ερωτήματος*

35 Με το έβδομο και το όγδοο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν πρώτα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί κατά πόσον ο εθνικός δικαστής έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από την Επιτροπή να του παράσχει διευκρινίσεις στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς αφορώσας μέτρα προοριζόμενα για τη θέση σε εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, συγκεκριμένα δε όταν η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασία λόγω παραβάσεως κράτους μέλους αφορώσα τη μεταφορά της οδηγίας 2005/94 στο εσωτερικό δίκαιο, και κατά ποιον τρόπο είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν οι συλλεγείσες πληροφορίες.

36 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος υποβληθέντος από εθνικό δικαστήριο, όταν προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ. απόφαση PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η οδηγία 2005/94 δεν έχει εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης προκειμένου να καταστεί σαφές αν η Επιτροπή πρέπει να παράσχει διευκρινίσεις σε σχέση με προσφυγή λόγω παραβάσεως κράτους μέλους ασκηθείσα κατά της Ουγγαρίας, όσον αφορά τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, είναι αλυσιτελής υπό το πρίσμα της αποφάσεως την οποία καλείται να εκδώσει το εθνικό δικαστήριο.

38 Εντεύθεν προκύπτει ότι το έβδομο και το όγδοο ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο είναι απαράδεκτα.

*Επί του πρώτου ερωτήματος*

39 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί αν οι αποφάσεις 2006/105 και 2006/115 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται, αφενός, σε εθνικά μέτρα όπως οι διοικητικές πράξεις της 15ης και της 21ης Φεβρουαρίου 2006, με τις οποίες διατάχθηκε η δημιουργία ζώνης προστασίας στη διοικητική περιφέρεια της Csátalja και της Nagybaracska και με τις οποίες απαγορεύθηκε η διαμετακόμιση πουλερικών εντός της ζώνης αυτής και, αφετέρου, σε διοικητική γνωμοδότηση όπως αυτή της 23ης Φεβρουαρίου 2006, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση επιχειρήσεως όπως η εκκαλούσα της κύριας δίκης για τη χορήγηση αδείας στεγάσεως γαλοπουλών στο κείμενο στη Nagybaracska εκτροφείο της.

40 Πρώτον, τα άρθρα 2, παράγραφος, 1, στοιχείο α', και 3, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της αποφάσεως 2006/105 καθώς και οι πανομοιότυπες διατάξεις της αποφάσεως 2006/115, αφενός, υποχρεώνουν το οικείο κράτος μέλος να καθορίζει, γύρω από την περιοχή στην οποία έχει επιβεβαιωθεί η εμφάνιση, σε άγρια πτηνά, υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών, ζώνη προστασίας ακτίνας τουλάχιστον τριών χιλιομέτρων και, αφετέρου, απαγορεύουν τη μεταφορά μέσα από τη ζώνη αυτή πουλερικών και άλλων πτηνών αιχμαλωσίας, με εξαίρεση τη διέλευση σε κύριες οδικές αρτηρίες ή σιδηροδρομικές γραμμές και τη μεταφορά προς σφαγείο για άμεση σφαγή.

41 Εν προκειμένω, από το γράμμα των εν λόγω διατάξεων προκύπτει ότι τα επίμαχα στην κύρια δίκη εθνικά μέτρα, δηλαδή η δημιουργία ζώνης προστασίας και η απαγόρευση της μεταφοράς πουλερικών μέσω της ζώνης αυτής, τα οποία ελήφθησαν υπό τη μορφή διοικητικών πράξεων από τις ουγγρικές αρχές, στις 15 και στις 21 Φεβρουαρίου 2006 αντιστοίχως, είναι σύμφωνα προς τις ίδιες αυτές διατάξεις, πράγμα το οποίο δεν αμφισβήτησε κανένας από τους διαδίκους της κύριας δίκης.

42 Δεύτερον, στο μέτρο που το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της αποφάσεως 2006/105 απαγορεύει τη μεταφορά πουλερικών μέσω της ζώνης προστασίας, δηλαδή διέλευση η οποία δεν περιλαμβάνει κανενός είδους επιβίβαση ή αποβίβαση των ζώων, προκύπτει εντεύθεν ότι, κατά μείζονα λόγο, η μεταφορά πουλερικών με προορισμό εκτροφείο κείμενο εντός της ζώνης αυτής, όπως αυτή που επρόκειτο να διενεργηθεί εν προκειμένω, είναι επίσης απαγορευμένη. Εξάλλου, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι παρεκκλίσεις του άρθρου 6 της αποφάσεως αυτής έχουν εφαρμογή αποκλειστικώς και μόνο στις μεταφορές που διενεργούνται εντός της ζώνης προστασίας ή με τόπο αναχωρήσεως ευρισκόμενο εντός της ζώνης αυτής. Συνεπώς, οι εν λόγω παρεκκλίσεις δεν έχουν εφαρμογή στις μεταφορές που διενεργούνται εκτός της ζώνης αυτής, με προορισμό την εν λόγω ζώνη, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης.

43 Συνεπώς, η άρνηση, με τη διοικητική γνωμοδότηση της 23ης Φεβρουαρίου 2006, των ουγγρικών αρχών να επιτρέψουν τη μεταφορά πουλερικών με προορισμό τη ζώνη προστασίας είναι σύμφωνη με το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο γ', των αποφάσεων 2006/105 και 2006/115. Η επιλογή του τύπου της διοικητικής γνωμοδοτήσεως ουδεμία επιρροή ασκεί στην εκτίμηση αυτή, δεδομένου ότι οι αποφάσεις αυτές δεν προβλέπουν συγκεκριμένη διαδικασία για την εφαρμογή τους.

44 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι αποφάσεις 2006/105 και 2006/115 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται, αφενός, σε εθνικά μέτρα όπως οι διοικητικές πράξεις της 15ης και της 21ης Φεβρουαρίου 2006, με τις οποίες διατάχθηκε η δημιουργία ζώνης προστασίας στη διοικητική περιφέρεια της Csátalja και της Nagybaracska και με τις οποίες απαγορεύθηκε η διαμετακόμιση πουλερικών εντός της ζώνης αυτής και, αφετέρου, σε διοικητική γνωμοδότηση όπως αυτή της 23ης Φεβρουαρίου 2006, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση επιχειρήσεως όπως η εκκαλούσα της κύριας δίκης για τη χορήγηση αδείας στεγάσεως γαλοπουλών στο κείμενο στη Nagybaracska εκτροφείο της.

*Επί του δευτέρου και του τετάρτου ερωτήματος*

45 Με το δεύτερο και το τέταρτο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν οι αποφάσεις 2006/105 και 2006/115, οι οποίες θεσπίζουν μέτρα για την καταπολέμηση της γρίπης των πτηνών, έχουν την έννοια ότι περιέχουν διατάξεις για τη θέσπιση συστήματος αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκαλούν τα μέτρα τα οποία προβλέπουν ή ότι παραπέμπουν σε τέτοιες διατάξεις και, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, αν το γεγονός ότι η εθνική νομοθεσία αποκλείει το διαφυγόν κέρδος από την αποκατάσταση των ζημιών τις οποίες προκάλεσαν εθνικά μέτρα προστασίας όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη, ληφθέντα σύμφωνα με τις αποφάσεις 2006/105 και 2006/115, θίγει την επιχειρηματική ελευθερία και προσβάλλει το δικαίωμα ιδιοκτησίας και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, που προβλέπονται, αντιστοίχως στα άρθρα 16, 17 και 47 του Χάρτη.

46 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως υποστηρίζουν η εφεσίβλητη της κύριας δίκης, η Ουγγρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι αποφάσεις 2006/105 και 2006/115 δεν περιέχουν καμία διάταξη η οποία να έχει ως σκοπό τη θέσπιση συστήματος αποκαταστάσεως των ζημιών που προκάλεσε στους ιδιώτες η εφαρμογή των μέτρων καταπολεμήσεως της γρίπης των πτηνών τα οποία προβλέπουν οι αποφάσεις αυτές.

47 Εξάλλου, καθόσον οι εν λόγω αποφάσεις συνιστούν εκτελεστικές πράξεις, εκδοθείσες βάσει του άρθρου 9, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 89/662/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τους κτηνιατρικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς (ΕΕ L 395, σ. 13), και του άρθρου 10, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τους κτηνιατρικούς και ζωοτεχνικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ορισμένων ζώντων ζώων και προϊόντων με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς (ΕΕ L 224, σ. 29), δεν προκύπτει από

το γράμμα ούτε από τον σκοπό των οδηγιών αυτών, οι οποίες αποτέλεσαν τη βάση για την έκδοση των αποφάσεων 2006/105 και 2006/115, καμία αρμοδιότητα η οποία να παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία να θεσπίσει σύστημα αποζημιώσεως.

48 Εν πάση περιπτώσει, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο νομοθέτης της Ένωσης μπορεί να κρίνει, στο πλαίσιο της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει στον τομέα της γεωργικής πολιτικής, ότι ενδείκνυται η μερική ή πλήρης αποκατάσταση των ζημιών που υφίστανται οι ιδιοκτήτες των εκμεταλλεύσεων των οποίων τα ζώα καταστρέφονται και θανατώνονται. Εντούτοις, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι από τη διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη, στο δίκαιο της Ένωσης, γενικής αρχής η οποία να επιβάλλει τη χορήγηση αποζημιώσεως σε κάθε περίπτωση (βλ. απόφαση Booker Aquaculture και Hydro Seafood, C-20/00 και C-64/00, EU:C:2003:397, σκέψη 85).

49 Η νομολογία αυτή έχει επίσης εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του γεγονότος ότι τα επίμαχα στη κύρια δίκη μέτρα έχουν μικρότερη σοβαρότητα από τα μέτρα καταστροφής και θανατώσεως στην υπόθεση Booker Aquaculture και Hydro Seafood (EU:C:2003:397).

50 Συνεπώς, οι αποφάσεις 2006/105 και 2006/115, οι οποίες θεσπίζουν μέτρα για την καταπολέμηση της γρίπης των πτηνών, δεν περιέχουν διατάξεις για τη θέσπιση συστήματος αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκαλούν τα μέτρα τα οποία προβλέπουν ούτε παραπέμπουν σε τέτοιες διατάξεις. Κατά συνέπεια, οι αποφάσεις αυτές δεν επιβάλλουν στα κράτη μέλη υποχρέωση αποζημιώσεως.

51 Δεύτερον, στο μέτρο που το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το σύστημα αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκάλεσαν τα επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα, όπως έχει θεσπισθεί από τον εθνικό νομοθέτη, συμβιβάζεται με την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, όπως τα κατοχυρώνει ο Χάρτης, πρέπει κατ' αρχάς να υπογραμμισθεί ότι, κατά την επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθεσία, επιχειρηματίας ο οποίος υποχρεώνεται να συνεργασθεί στο πλαίσιο ενός επιδημιολογικού μέτρου έχει δικαίωμα αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες υπέστη λόγω της συνεργασίας αυτής, εξαιρουμένου του διαφυγόντος κέρδους.

52 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εφόσον μια υποχρέωση αποζημιώσεως δεν στηρίζεται στο δίκαιο της Ένωσης, εθνικό μέτρο όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, το οποίο προβλέπει την εκ μέρους του οικείου κράτους καταβολή αποζημιώσεως η οποία αντιστοιχεί στην πραγματική ζημία και στις πραγματικές δαπάνες, εξαιρουμένου του διαφυγόντος κέρδους, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, αλλά αποτελεί αποκλειστικώς και μόνον επιλογή του εθνικού νομοθέτη.

53 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής την οποία προβλέπει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ στηρίζεται, κατά πάγια νομολογία, σε σαφή διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, βάσει της οποίας το Δικαστήριο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας ή του κύρους των πράξεων της Ένωσης που ορίζει το άρθρο αυτό. Στο πλαίσιο αυτό, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας διατάξεων του εθνικού δικαίου ή να κρίνει αν η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου ερμηνεία είναι ορθή (απόφαση Texdata Software, C-418/11, EU:C:2013:588, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

54 Εξάλλου, κατά το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, το οποίο διέπει το πεδίο εφαρμογής του, οι διατάξεις του Χάρτη αυτού απευθύνονται στα κράτη μέλη μόνον όταν αυτά εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην έννομη τάξη της Ένωσης μπορούν να εφαρμόζονται σε όλες τις καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, αλλά όχι πέραν των καταστάσεων αυτών. Όταν μια έννομη κατάσταση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επ' αυτής, οι δε διατάξεις του Χάρτη των οποίων ενδεχομένως γίνεται επίκληση δεν μπορούν να θεμελιώσουν, αυτές και μόνες, την αρμοδιότητα αυτή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, σκέψεις 17, 19 και 22, καθώς και διάταξη Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, EU:C:2013:810, σκέψεις 18 έως 20).

55 Κατά συνέπεια, η εκτίμηση της νομιμότητας μιας εθνικής νομοθεσίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία δεν προβλέπει πλήρη αποκατάσταση, περιλαμβανομένου του διαφυγόντος κέρδους, των ζημιών που προκλήθηκαν λόγω της λήψεως, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, εθνικών μέτρων προστασίας από τη γρίπη των πτηνών, υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων πραγματικής προσφυγής και ιδιοκτησίας, καθώς και της επιχειρηματικής ελευθερίας, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

56 Πράγματι, όπως επισημαίνεται στις σκέψεις 48 και 49 της παρούσας αποφάσεως, δεν υφίσταται στο δίκαιο της Ένωσης γενική αρχή η οποία να επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση αποκαταστάσεως των ζημιών που απορρέουν από τέτοια μέτρα.

57 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο και στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, αφενός, οι αποφάσεις 2006/105 και 2006/115, οι οποίες θεσπίζουν μέτρα για την καταπολέμηση της γρίπης των πτηνών, έχουν την έννοια ότι δεν περιέχουν διατάξεις για τη θέσπιση συστήματος αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκαλούν τα μέτρα τα οποία προβλέπουν ούτε παραπέμπουν σε τέτοιες διατάξεις και, αφετέρου, η εκτίμηση της νομιμότητας εθνικής νομοθεσίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία δεν προβλέπει πλήρη αποκατάσταση, περιλαμβανομένου του διαφυγόντος κέρδους, των ζημιών που προκλήθηκαν λόγω της λήψεως, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, εθνικών μέτρων προστασίας από τη γρίπη των πτηνών, υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων πραγματικής προσφυγής και ιδιοκτησίας, καθώς και της επιχειρηματικής ελευθερίας, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

*Επί του τρίτου και του πέμπτου ερωτήματος*

58 Κατά την απόφαση περί παραπομπής, το τρίτο και το πέμπτο ερώτημα χρήζουν απαντήσεως μόνο σε περίπτωση καταφατικών απαντήσεων στο δεύτερο και στο τέταρτο ερώτημα.

59 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο και στο τέταρτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο και στο πέμπτο ερώτημα.

*Επί του έκτου ερωτήματος*

60 Με το έκτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινισθεί αν η αρχή της ισοδυναμίας έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση που δικαίωμα αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες έχει υποστεί επιχείρηση όπως η εκκαλούσα της κύριας δίκης δεν απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης, η αρχή αυτή θα μπορούσε να εφαρμοσθεί προκειμένου να καταστήσει δυνατή την εφαρμογή των ίδιων δικονομικών κανόνων κατά την εξέταση, αφενός, των αιτήσεων που πρέπει να εκτιμηθούν με βάση το δίκαιο της Ένωσης και, αφετέρου, παρεμφερών αιτήσεων που πρέπει να εκτιμηθούν με βάση το ουγγρικό δίκαιο.

61 Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η τήρηση της αρχής αυτής προϋποθέτει ότι ο επίμαχος εθνικός κανόνας εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο στις ένδικες προσφυγές που στηρίζονται στα δικαιώματα τα οποία οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης όσο και σ' εκείνες που στηρίζονται σε μη τήρηση του εσωτερικού δικαίου, εφόσον έχουν παρόμοιο αντικείμενο και παρόμοια αιτία. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει άμεση γνώση των εφαρμοστέων δικονομικών ρυθμίσεων, να εξακριβώσει την ομοιότητα των εν λόγω ενδίκων προσφυγών από την άποψη του αντικειμένου τους, της αιτίας τους και των ουσιωδών στοιχείων τους (βλ. απόφαση Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

62 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο και στο τέταρτο ερώτημα, καμία διάταξη του δικαίου της Ένωσης δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίσουν σύστημα αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκάλεσαν εθνικά μέτρα προστασίας όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη. Αντιθέτως, η δυνατότητα θεσπίσεως τέτοιου συστήματος αποτελεί αποκλειστική επιλογή του εθνικού νομοθέτη.

63 Συνεπώς, στο μέτρο που η τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας προϋποθέτει την πανομοιότυπη εφαρμογή εθνικού κανόνα σε καταστάσεις απορρέουσες, αφενός, από την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και, αφετέρου από το εσωτερικό δίκαιο, η αρχή αυτή δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε κατάσταση μη εμπίπτουσα στο δίκαιο της Ένωσης, όπως η υπό κρίση στην κύρια δίκη.

64 Εν πάση περιπτώσει, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, όσον αφορά την αγωγή αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκάλεσαν τα επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα προστασίας, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει η διαφορετική εφαρμογή εθνικών δικονομικών κανόνων στα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνει το δίκαιο της Ένωσης ούτε στα προβλεπόμενα από το εθνικό δίκαιο.

65 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, η αρχή της ισοδυναμίας δεν έχει εφαρμογή σε κατάσταση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

66 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Οι αποφάσεις 2006/105/ΕΚ της Επιτροπής, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη λήψη ορισμένων προσωρινών μέτρων προστασίας λόγω της υποψίας κρουσμάτων υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών σε άγρια πτηνά στην Ουγγαρία, και 2006/115/ΕΚ της Επιτροπής, της 17ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη λήψη ορισμένων προσωρινών μέτρων προστασίας λόγω της υποψίας ή της επιβεβαίωσης κρουσμάτων υψηλής παθογονικότητας γρίπης των πτηνών σε άγρια πτηνά στην Κοινότητα και για την κατάργηση των αποφάσεων 2006/86/ΕΚ, 2006/90/ΕΚ, 2006/91/ΕΚ, 2006/94/ΕΚ, 2006/104/ΕΚ και 2006/105/ΕΚ, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται, αφενός, σε εθνικά μέτρα όπως οι διοικητικές πράξεις της 15ης και της 21ης Φεβρουαρίου 2006, με τις οποίες διατάχθηκε η δημιουργία ζώνης προστασίας στη διοικητική περιφέρεια της Csátalja και της Nagybaracska (Ουγγαρία) και με τις οποίες απαγορεύθηκε η διαμετακόμιση πουλερικών εντός της ζώνης αυτής και, αφετέρου, σε διοικητική γνωμοδότηση όπως αυτή της 23ης Φεβρουαρίου 2006, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση επιχειρήσεως όπως η εκκαλούσα της κύριας δίκης για τη χορήγηση αδείας στεγάσεως γαλοπουλών στο κείμενο στη Nagybaracska εκτροφείο της.**

2) **Αφενός, οι αποφάσεις 2006/105 και 2006/115 έχουν την έννοια ότι δεν περιέχουν διατάξεις για τη θέσπιση συστήματος αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκαλούν τα μέτρα τα οποία προβλέπουν ούτε παραπέμπουν σε τέτοιες διατάξεις και, αφετέρου, η εκτίμηση της νομιμότητας εθνικής νομοθεσίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία δεν προβλέπει πλήρη αποκατάσταση, περιλαμβανομένου του διαφυγόντος κέρδους, των ζημιών που προκλήθηκαν λόγω της λήψεως, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, εθνικών μέτρων προστασίας από τη γρίπη των πτηνών, υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων πραγματικής προσφυγής και ιδιοκτησίας, καθώς και της επιχειρηματικής ελευθερίας, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.**

(υπογραφές)